

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI

« Tasdiqlayman »
Qarshi Davlat Universiteti
Pedagogika psixologiya fakulteti
dekani: _____ dots.B.Jo'rayev
« _____ » _____ 2007 yil.

Milliy g'oya : huquq va
ma'naviyat asoslari kafedrası
yig'ilishida ko'rib chiqildi.
QAROR N _____ 2007 yil
« _____ » _____ 2007 yil.
Kafedra mudiri : _____ prof.
I.Xudoyberdiyev

MILLIY G'OYA HUQUQ VA MA'NAVIYAT ASOSLARI BO'LIMI
2-KURS TALABALARI UCHUN «JINOYAT HUQUQI» FANIDAN
SEMINAR

USLUBIY ISHLANMALAR

Dars o'tuvchi

o'qituvchi :

katta o'qituvchi Qo'ziyeva N.

Qarshi – 2007 yil.

1-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyat huquqi tushunchasi.

REJA :

- 1. Jinoyat huquqining vazifasi.**
- 2. Jinoyat huquqining predmeti**
- 3. Jinoyat huquqining manbalari**
- 4. Jinoyat qonunlarini hudud bo'yicha, vaqt bo'yicha amal qilishi**

Adabiyotlar

1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlool iqtisod, siyosat, mafkura.

O`zbekiston 1996 y.

2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil

3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999

**4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard
maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**

5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.

**6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid,
barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**

7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.

8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.

**9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch –
qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton
2004 yil.**

**10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va
yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**

11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.

12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.

13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.

14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y

15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Mavzuning o`qituvchi oldidagi maqsadi talabalarning jinoyat qonuni, uning tizimi, har bir tizimdagi bayon etilgan voqeliklar, jinoyat qonuning vaqt va hudud bo'yicha amal qilish bo'yicha to'g'risida olgan bilimlarini mustahkamlash amaliy tushuncha hosil qildirish nazariy tushunchalarni mustaqil ravishda amalda qo'llay olish ko'nikmasini hosil etishni maqsad qilib qo'yadi. Shu bilan birga talabalarga o'qituvchi quyidagi savollar bilan murojaat etishi mumkin.

1. Jinoyat huquqining vazifasi nimadan iborat ?
2. Jinoyat huquqining predmetini nimalar tashkil etadi ?
3. Jinoyat kodeksi qachon qabul qilingan va nechta qismdan iborat ?
4. Jinoyat kodeksining umumiy va maxsus qismini o'zaro bog'liqligi nimada ?
5. Jinoyat qonunini hudud bo'yicha amal qilishini qanday tushunasiz ?
6. Jinoyat qonunini vaqt bo'yicha amal qilishini aytib bering ?

O'qituvchi talabalarning har bir savollariga bergan javoblarini eshitib shu mashg'ulot yuzasidan tayyorlab kelgan seminar yozuvini ko'zdan kechirib, agar talabaning javoblaridan qoniqmasa, boshqa talabalardan nima savollari borligini so'rab, javob berayotgan talabaning balini oshirish maqsadida qo'shimcha savollar bilan murojaat etadi. Talabalarning barcha javoblarini eshitib ularni reyting tizimi talabi asosida nazorat balini ham belgilab qo'yib boradi.

O'qituvchi yuqoridagi savollardan tashqari talabalarni darsga jalb etish maqsadida test savollaridan mavzu yuzasidan tuzilgan boshqotirmalardan jinoiy javobgarlik yuzasidan tuzilgan kazuslar foydalanadi.

O'qituvchi bu darsda jinoyat huquqi oliy davlat hokimiyat organi tomonidan o'rnatilgan, qonun bilan qo'riqlanadigan ijtimoiy munosabatlar uchun xavfli bo'lgan tajovuzlarning jinoyat ekanligi jazoga sazovorligini, jazo tayyorlash shartlari va tartibini hamda jinoiy javobgarlikda va jazoda ozod qilishni belgilovchi huquqiy normalar yig'indisidan iborat ekanligini aloxida uqtiradi.

Dars davomida barcha berilgan savollarni javoblarini tinglab, testlarni tekshirib o'quvchilarni baholaydi va darsni oxirida o'quvchilarni savollari bor yo'qligini so'raydi. Agar savollari bo'lmasa keyingi mavzu «Jinoyat va jinoyatchilik tushunchasi» ekanligini, uning rejalarini tushintirib keyingi darsda shu mavzudan tayyor bo'lib kelishni topshiradi.

2-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyat va jinoyatchilik tushunchasi.

REJA :

- 1. Jinoyat tushunchasi va belgilari .**
- 2. Jinoyatlarni tasniflash**
- 3. Jinoyatlarni boshqa huquq buzarliklardan farqi**
- 4. Jinoyatchilik tushunchasi va uning sabablari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlool iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**
- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid,**

barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch –**

qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**
- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**

17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Amaliy mashg`ulot o`tkazish bayoni.

O`qituvchi talabalarning jinoyat, uning belgilari, jinoyatchilik, uning sabablari haqidagi bilimlarini va ko`nikma darajalarini aniqlash maqsadida quyidagi savollar bilan murojaat etadi :

1. Jinoyat nima ?
2. Sodir etilgan qilmishni jinoyat deb topish uchun uning qanday belgilari bo`lishi lozim ?
3. Jinoyatlarning tarkibiy elementlari deganda nimani tushunasiz ?
4. Jinoyatlar qanday tasniflanadi ?
5. Jinoyatlarni ma`muriy huquqbuzarlikdan farqi nimada ?
6. Jinoyatchilik deganda nimani tushunasiz ?

O`qituvchi bu savollarga talabalarni javobini eshitib ayrim qisqa javob bergan talabalarga qo`shimcha savollar berib ularni bilim darajalarini baholab boradi. Barcha dars qatnashchilarni darsga jalb etish maqsadida qo`shimcha savollar berishga jalb etilsa maqsadga muvofiq bo`ladi. Talabalarni baholashda o`qituvchi tomonidan test savollaridan, boshqotirmalardan, kazuslardan foydalanib ularni natijalarini eshitadi.

Talabalarni yanada bilimlarini mustahkamlash uchun mavzuda to`liq ochilmagan yoki to`liq tushunarli bo`lmagan joylarni qayta tushuntirib quyidagilarni bayon etishi mumkin.

Jinoyat kodeksining 14 moddasida bayon etilganidek jinoyat deb - ushbu kodeks bilan ta`qiqlangan aybli ijtimoiy xavfli qilmish (harakat yoki harakatsizlik) jazo qo`llash tahdidi bilan jinoyat deb atalishini, qilmishni jinoyat deb topish uchun quyidagi belgilari bo`lishi lozimligini bular :

1. Qilmishning ijtimoiy xavfliligi
2. Aybning mavjudligi
3. Qilmishning huquqqa xilofligi
4. Qilmishni jazoga sazovorligini tushuntirib o`tadi.

Shuningdek jinoyatlarning ijtimoiy xavflilik darajasiga ko`ra

1. Ijtimoiy xavfi katta bo'lmagan jinoatlar
2. Uncha og'ir bo'lmagan jinoyatlar
3. Og'ir jinoyatlar
4. O'ta og'ir jinoyatlarga bo'linishini yana bir bor tushuntirib o'tadi.

Talabalarni dars davomidagi javoblarini o'qituvchi umumlashtirib reyting tizimi talabi asosida nazorat balini belgilab qo'yib boradi va ballarni talabalarga izohlab beradi.

O'qituvchi mavzu yuzasidan talabalarni savollari bor yo'qligini so'rab agar savollari bo'lsa savollariga to'liq javob beradi. Savollari bo'lmasa darsni xulosalaydi va keyingi darsni mavzusi «Jinoyat obyekti va obyektiv tomoni» uning rejalarini talabalarga yozdiradi. Ularga shu mavzuni yozib tayyorlanib kelishni hamda mustaqil mavzu yuzasidan test savollari hamda boshqotirmalar tuzib kelishni topshiradi.

3-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyat ob'yekti va ob'yektiv tomoni.

REJA :

- 1. Jinoyatning tarkibiy elementlari**
- 2. Jinoyatning ob'yekti tushunchasi**
- 3. Jinoyatning ob'yektiv tomoni**
- 4. Jinoyatning ob'yektini turlari**
- 5. Jinoyat ob'yektiv tomonining fakul'tativ belgilari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.

4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**

- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**

15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Amaliy dars o'tkazish bayoni :

O'qituvchi talabalarni darsga tayyorgarlini, dars xonani tayyorgarligini ko'zdan kechirib talabalarni har tomonlama bilimlarini boyitish maqsadida ular bilan turli xil yangiliklar axloq – odob to'g'risida qisqa suhbatlashadi. Ularni fikrlarini eshitib talabalarning jinoyatning tarkibiy elementlariga oid talabalarning jinoyatning tarkibiy elementlariga oid bilim va ko'nikmalarini aniqlash maqsadida quyidagi savollar bilan murojaat etadi.

1. Jinoyatning tarkibi tushunchasi va uning ahamiyati nimadan iborat ?
2. Jinoyatning tarkibini turlarini aytib bering ?
3. Jinoyatning ob'yekti nima ?
4. Jinoyat ob'yekti necha turga bo'linadi ?
5. Jinoyatning ob'yektiv tomonini qanday tushunasiz ?
6. Jinoyatning ob'yektiv tomonini aniqlash maqsad nima ?
7. Ijtimoiy xavfli qilmish deganda nimani tushunasiz ?
8. Jinoyat oqibat deganda nimani tushunasiz ?
9. Jinoyatning ob'yektiv tomonining fakul'tativ belgilarini tushuntirib bering ?

Yuqoridagi savollar yuzasidan talabalarni javoblarini eshitib savollarni ochilmagan tomonlarini ochish maqsadida dars qatnashchilaridan qo'shimcha savollar berilishi tashkil etilsa yaxshi bo'ladi. Bu savol javoblardan tashqari barcha dars qatnashchilarini faolligini oshirish maqsadida test savollari, kazuslar, va o'qib tezkorlik bilan tushuntirib beriladigan tarqatma materiallar tarqatiladi. Talabalarni javoblarini eshitishda hayotiy misollar bilan javoblarini to'ldirishlarini o'qituvchi tomonidan talab etiladi. Barcha savollarga, tarqatma materiallarga berilgan javoblarni umumlashtirib to'liq ochilmagan savollarga o'qituvchining o'zi izox beradi. Ayniqsa qilmishni jinoyat deb topish uchun uning tarkibiy elementlaridan ob'yektiv tomonni aniq va bexato aniqlash juda zarurligini alohida uqtirib o'tadi. Shu bilan birga

insonparvarlik va odillik prinsipiga amal qilish insonning huquqlarini paymol qilishdan saqlanishni tushuntirib beradi. Barcha fikr va mulohazalarni aniqlab qo'shimcha savollarga berilgan javoblarni eshitib o'qituvchi tomonidan talabalar baholab boriladi.

O'qituvchi darsni xulosalashda dars mazmunini to'liq ochishga harakat qilib talabalar tomonidan berilgan savollarga javob beradi. Savol – javoblar tugagandan so'ng yangi mavzu «Jinoyatning subyekt» to'g'risida talabalarni ma'ruza darslarda olgan bilimlarini mustahkamlash va bular haqida amaliy ko'nikma hosil qilish maqsadida keyingi darsda tayyorkanib to'liq yozib kelishlarini tushuntiradi. Hamda mustaqil ravishda jinoyatda doir, javobgarlikka doir kazuslar tuzib kelish topshiriladi.

4-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyatning subyekt

REJA :

- 1. Jinoyat subyekt tushunchasi**
- 2. Jinoyat subyektining zaruriy belgilari**
- 3. Jinoyatning maxsus belgilari**
- 4. Jinoyatning subyektiv tomoni tushunasi**
- 5. Subyektiv tomonning zaruriy belgilari**
- 6. Qasd va uning turlari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999**

**4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard
maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

**6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid,
barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

**9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch –
qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton
2004 yil.**

**10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va
yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**

- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**

15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Bu darsda o'qituvchi darsi tashkil etib jinoyatning subyekti faqat jismoniy shaxs bo'lishi, subyekt bo'lish uchun aybli ish qilgan shaxsning aqli raso bo'lishi, qilmishi uchun qonunda belgilangan yoshga yetgan bo'lishi subyektiv tomon tushunchasi, subyektiv tomonning zaruriy belgilari hisoblangan ayb uning shakllari to'g'risida olgan bilimlarini amaliy mustahkamlashni maqsad qilib olib quyidagi savollar bilan dars so'rovini boshlaydi.

1. Jinoyatning subyekti kim bo'lishi mumkin ?
2. Jinoyatning subyektini zaruriy belgilari qaysilar ?
3. Jinoyatning subyekti bo'lishi uchun qaysi jinoyalar nechchi yosh belgilangan ?
4. Maxsus subyekt deganda nimani tushuniladi ?
5. Jinoyatni subyektiv tomonini aniqlashdan maqsad nima ?
6. Subyektiv tomon deganda nima tushuniladi ?
7. Ayb nima ?
8. Qasd nima, uning qanday turlari mavjud ?
9. Qasdning ehtiyotsizlikdan farqini ayting ?
10. Jinoyatning motivi va maqsadini tushuntiring ?

O'qituvchi talabalarni baholashda ularni bilim doiralarini aniqlashda bu savollardan tashqari testlardan, hayotiy voqealar aks etgan kazuslardan foydalanadi. O'qituvchi dars davomida barcha talabalarni darsga jalb etishni tashkil etadi va ular tomonidan savollarga javob berayotgan talabalarga qo'shimcha savollar berishni tashkil etadi.

Talabalarni fikr-mulohazalarini eshitib, ular tomonidan to'liq yoritilmagan savollar mavjud bo'lsa talabalar jamoasiga murojaat etib qo'shimcha fikrlarni tinglaydi. O'qituvchi darsda barcha talabalarni barcha talabalarni darsga jalb etishni ahamiyat berishi, darsga faol qatnashganlarni rag'batlantirib turishi kerak. Darsda darsga doir O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasidan, O'zbekiston Respublikasi Jinoyat

kodeksidan, Jinoyat protsessual kodeksidan unumli foydalanishni tashkil eta olishi lozim.

Talabalarni barcha javoblarini umumlashtirib, kimda savol borligini so'rab, agar savollar bo'lsa javob beradi, savollar bo'lmasa darsning yana bir eng kerakli joylariga tushuncha berib o'tadi va talabalarni reyting ballarini e'lon qilib izoxlab beradi.

O'qituvchi talabalarga yangi mavzu «Jinoyatni sodir etganlik uchun javobgarlik va uning asoslari» mavzusi ekanligini bayon etib mavzuni rejalarini yozdiradi va uyga vazifa etib jinoyatning Jinoyatning subyekti mavzusidan test savollari va boshqotirmalar tuzib kelish topshiriladi.

5-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyatni sodir etganlik uchun javobgarlik

REJA :

- 1. Jinoiy javobgarlik tushunchasi**
- 2. Jinoyat va jinoyatchilik tushunchasi**
- 3. Hozirgi vaqtda O'zbekistonda sodir etilayotgan jinoyatchilik sabablari**
- 4. Ijtimoiy xavfli qilmish tushunchasi va kvalifikatsiya qilish turlari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O'zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O'zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo'lida O'zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. O'zbekiston 1999**

- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard**

maqsadimiz. O'zbekiston 2000 yil.

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O'zbekiston 2002 yil.**

6. I.A.Karimov O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.

- 7. I.A.Karimov O'zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so'zi. 2001 yil 30 avgust.**

9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o'z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog'liq. O'zbekiton 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O'zbekiston 2005 yil.

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O'zbekiston 2007 yil.**

- 13. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**

- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**

- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**

17. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Amaliy dars o'tkazish bayoni :

O'qituvchi darsni o'z vaqtida yaxshi tashkil etib o'tish uchun darsga o'z vaqtida kelib xonani tayyorgarlibi, talabalarni darsga tayyorgarligini aniqlash va o'z vaqtida belgilangan joyda darsni boshlashi lozim.

Dars beruvchi vaqtdan unumli foydalanib, talabalarni har tomonlama bilim saviyasini boyitish maqsadida har darsda dunyo voqealari, odob axloq mavzularidan hikmatli so'zlar, rivoyatlar aytib, talabalarni eshitib ularni darsga qiziqishini orttirihi lozim. O'qituvchi darsni boshlaganda o'tgan darsda talabalarga uy vazifa qilib berilgan mavzu yuzasidan tayyorlab kelishgan va boshqotirmalarni yig'ib olib mavzu yuzasidan quyidagi savollarni o'rta tashlashi maqsadga muvofiq.

1. Jinoiy javobgarlik nima? bu muammoni o'rganish bilan qanday fan shug'ullanadi?
2. Jinoiy javobgarlik, jinoyat kodeksini qaysi moddasida yoritilgan?
3. Bizda javobgarlikning nechta turi mavjud?
4. Jinoiy javobgarlik asoslarini nimalar tashkil etadi?
5. Ijtimoiy xavfli qilmish deganda nimani tushunasiz?
6. Ijtimoiy xavflilik darajasiga ko'ra jinoyatlar qanday tavsiflanadi?

Bu savollardan tashqari talabalarni baholashda testlardan, boshqotirmalardan, tezkor savollardan va kazuslardan foydalaniladi.

Yuqorida qo'llanilgan surovlarni javoblari jamlanib joriy nazorat ballari izoxlanib e'lon qilinadi. Darsni so'rovini tugatgandan so'ng talabalardan qanday tushunmagan savollari borligi so'ralib savollari bor bo'lsa dars o'tuvchi tomonidan ularga javob beriladi. Agar savollari bo'lmasa shu mavzuning eng kerakli joylari ya'ni O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 16 moddasining ikkinchi qismida «Ushbu kodeksda nazarda tutilgan jinoyat tarkibining barcha alomatlar mavjud bo'lgan qilmishni sodir etish javobgarlikka tortish uchun asos bo'ladi» deb belgilab qo'yilganligini, jinoyat sodir etish jazolash tahdidi ostida jinoyat qonuni bilan ta'qiqlangan ijtimoiy xavfli qilmishni «Harakat yoki harakatsizlikni» aybli sodir

qilishdir deb bayon etilganligini, jinoyat uchun faqat bir marta jazolanishini, jazolar esa davlat nomidan, sud tomonidan belgilanishi talabalarga tushuntiradi.

O'qituvchi darsni o'tishda doimo hayot bilan bog'lanishi, darsni misollar bilan boyitishi maqsadga muvofiqdir.

Talabalarni bilimlarini aniqlab, javoblarini umumlashtirib reyting bali asosida baholarni e'lon qiladi hamda darsni yakunlab keyingi uy vazifasida « Jinoyatda ishtirokchilik tushunasi » mavzusini e'lon qilib uni rejalarini yozdiradi. Shu bilan birga talabalarni mustaqilligini oshirish maqsadida keyinigi darsda har bir talaba jinoyatda ishtirokchilik borasida kazuslar tuzib kelishi topshiriladi.

6-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jinoyatda ishtirokchilik tushunchasi

REJA :

- 1. Ishtirokchilik tushunchasi**
- 2. Jinoyat ishtirokchilarining turlari**
- 3. Jinoyatda ishtirok etganlik uchun javobgarlik doirasi**
- 4. Ishtirokchilikning shakllari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlool iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.

4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**

- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**

- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Mashg'ulotning qisqa bayoni :

O'qituvchi tomonidan talabalarni darsga tayyorgarligi nazorat qilinib, ularni nazariy olgan bilimlarini amaliy tomondan boyitish maqsadida darsni qiziqarli tashkil etish uchun, talabalarni bilimlarini sinashni turli usullaridan foydalanadi. Masalan turli xil o'yinlardan baxs munozara usullarida, test bilan baholanish usulidan va boshqalardan.

Darsni boshlashda o'qituvchi tinglovchilarni bilim saviyalarini har tomonlama oshirish maqsadida talabalardan dunyo voqealari, turli mavzulardagi yangiliklar va odob-axloq mavzularida suhbatlashadi.

Talabalarni bilim saviyalarini baholash uchun test savollari, tarqatma materiallar boshqotirmalar tarqatib chiqiladi. Qolgan dars qatnashchilariga quyidagi savollar bilan murojaat etiladi.

1. Ishtirokchilik deganda nimani tushunasiz ?
2. Ishtirokchilikning belgilari nimalardan iborat ?
3. Jinoyat ishtirokchilarining turlari ?
4. Ishtirokchilarning bir-biridan farqi nima ?
5. Ishtirokchilarga qanday jazolar qo'llaniladi ?
6. Ishtirokchilikning shakllarini ayting ?
7. Uyishgan guruh va jinoiy uyushmalarni tushuntirib bering ?
8. O'qituvchi so'rovni o'tkazishda talabalarni fikrlash doiralarini o'tgan darslardan qo'shimcha savollarga bergan javoblarini, talabalarni darsga faolligini kuzatib boradi.

Talabalar tomonidan hozirda ko'p tarqalgan va barcha uchun xavfli bo'lgan o'g'irlik, talonchilik, nomusga tegish hamda teroristik harakatlar orqali sodir etilgan jinoyatlar va boshqa jinoyatlardan misollar keltirib bu jinoyatlarni ko'pchiligi ishtirokchilik asosida amalga oshirilayotganligini ayniqsa jinoiy uyushma juda xavfli

ekanligini, jinoiy uyushma jinoiy guruhlardan tashkil topishini bunday uyushma tuzilgandan boshlab jinoyat tugallangan deb hisoblanishini aloxida uqtirib o'tiladi.

Talabalarni dars davomidagi javoblarini umumlashtirib faolligini inobatga olgan xolda ularni baholab boriladi. So'ng o'quvchilardan savollari bor - yo'qligi so'raladi. Ularning savollari bo'lsa unga o'qituvchi tomonidan batafsil javob beriladi. Savollari bo'lmasa mavzuni chuqur tahlil qilish maqsadida yana bir bor jinoyatda ishtirokchilik – ikki yoki undan ortiq shaxslar tomonidan jinoyat sodir etish ekanligini, ishtirokchilar oddiy ishtirokchilarga murakkab ishtirokchilikka uyushgan guruhga va jinoiy uyushmalardan iborat bo'lishini ishtirokchilar esa bajaruvchilarga, tashkilotchilarga, dalolatchilarga va yordamchilarga bo'linishini batafsil tushuntirib beriladi.

O'qituvchi darsni xulosalangandan so'ng talabalardan yana bir bor savollari bor yoki yo'qligini so'raydi. Savollari bo'lmasa yangi dars mavzusi « Qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan xolatlar » mavzusini e'lon qilib rejalarini yozdiradi. Uyda ushbu mavzudan qilmishni jinoiyligini istisno etadigan xolatlarni, kam ahamiyatli qilmishlarni, oxirgi zarurat va undan chiqib ketish oqibatlarini chuqur o'rganib seminar daftarga to'liq yozib kelishlari to'g'risida topshiriq beriladi.

7-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan xolatlar

REJA :

- 1. Qilmishni jinoiyligini istisno qiladigan xolatlar tushunchasi va turlari**
- 2. Kam ahamiyatli qilmishlar tushunchasi.**
- 3. Zaruriy mudofaa**
- 4. Ijtimoiy xavfli qilmish sodir etgan shaxsni ushlash vaqtida zarar yetkazish tushunchasi.**
- 5. Oxirgi zarurat**
- 6. Buyruq va boshqa vazifani ijro etish, kasb yoki xo'jalik faoliyatiga bog'liq asosli tavakkalchilik orqali jinoyat sodir etish**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O`zbekiston 1996 y.**
- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**
- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**
- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**
- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

Darsning borishi:

O`qituvchi tomonidan darsni unumli va qiziqarli o`tishini tashkil etish maqsadida dars o`tish xonasini o`quvchilarni darsga tayyorgarligini nazorat qilib, darsda foydalaniladigan dars jihozlari o`qituvchi tomonidan tashkil etiladi. Dars boshlanishida o`quvchilarning diqqatini jamlash, darsga qiziqishlarini orttirish maqsadida talabalardan turli soxalardagi talabalardan turli soxalardagi va dunyodagi yangiliklar so`ralsa maqsadga muvofiq bo`ladi.

Darsda talabalar bilimi baholash uchun quyidagi savollardan foydalaniladi.

1. Qilmishni jinoiyligini istisno qiladigan xolatlarni qanday tushunasiz va uni turlarini ayting?
2. Jinoyat kodeksining 36 moddasida bayon etilgan kam ahamiyatli qilmishlar deganda nimani tushunasiz ?
3. Zaruriy mudofaa instituti, uning tushunchasi va belgilarini ayting ? (JKning 37 moddasi)
4. Oxirgi zarurat deganda qanday harakatni tushuniladi ?
5. Buyruq yoki boshqa vazifani ijro etish tufayli keltirilgan zarar nima uchun jinoyat hisoblanmaydi ?
6. Nima uchun ma'lum bir tavakkalchilik asosida zarar yetkazish jinoyatni istisno etuvchi xolat deb topilgan ?

Yuqoridagi savollardan tashqari 4-5 talabaga test savollari talabaga hayot bilan bog`liq tuzilgan kazuslar tarqatiladi. Barcha talabalarni darsga jalb etish maqsadida ularni o`tgan darslardan bilimlarini yana to`ldirish uchun tezkor savollardan

foydalaniladi yoki auditoriyadagi talabalarni savol berishga jalb qilinadi. Masalan jinoyat nima, uning tarkibiy elementlari deganda nimani tushunasiz ? qanday jazolar qo'llaniladi ? Qanday xolatlarda jazodan ozod etiladi ? va boshqalar.

Talabalarni javoblari eshitilib, ularni reyting bo'yicha joriy nazorat ballari qo'yiladi.

Mavzu asosida talabalarni tushinmagan savollariga o'qituvchi tomonidan tushuntirish berilib yangi mavzu « Jazo tushunchasi va uni tayinlash » mavzusiga tayyorlanib kelishlari, jazo tizimida plakatlar tayyorlash to'g'risida uy vazifasi berilib darsni tugaganligi e'lon qilinadi.

8-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jazo tushunchasi va uni tayinlash

REJA :

- 1. Jinoyat huquqida jazo tushunchasi va belgilari**
- 2. Jinoyat huquqida jazoning maqsadlari**
- 3. Jinoiy jazo tizimi tushunchasi va turlari**
- 4. Jazo tayinlashning umumiy asoslari**
- 5. Jazoni yengillashtiruvchi va og'irlashtiruvchi xolatlari**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.**

- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiston 2004 yil.**

- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**

- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

O'qituvchi darsni tashkil etib jazo va uni tayinlash mavzusida talabalarni tayyorgarligini surushtirib, ularni bilim doirasini kengaytirish, darsga jalb etish maqsadida kundalik yangiliklar to'g'risida fikrlashadi. Dars jihozlari: plakatlar, O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi, O'zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va boshqa ko'rgazmali qurollar bilan boyitiladi va dars davomida quyidagi savollar bilan talabalarga murojaat etiladi.

1. Jinoyat kodeksining 42 moddasiga ko'ra jinoiy jazo deganda nimani tushuniladi?
2. Jinoiy jazoni qanday turlari mavju?
3. Jinoyat uchun jazo belgilashdan maqsad nima?
4. Jazo tizimi tushunchasi ?
5. Jazo tayinlash qaysi organ orqali amalga oshiriladi ?
6. Jazo tayinlashning umumiy qoidalari nimalardan iborat ?
7. Jazo tayinlashda yengillashtiruvchi xolatlar deganda nimani tushunasiz ?
8. Jazo tayyorlashda og'irlashtiruvchi xolatlarni ayting va boshqa savollar bilan talabalarga murojaat etiladi. Bu savollar yuzasidan javob bergan talabalarining javoblariga to'liq qoniqilmasa dars qatnashchilari tomonidan qo'shimcha savollar berilib talabaning reyting balini yuqorida ko'tarish choralari ko'riladi

O'qituvchi darsni o'tishda barcha talabalarni darsga to'liq jalb etishga ahamiyat berishi lozim. Shuning uchun bir nechta talabaga test savollari, boshqotirmalar berish bilan birga qolgan talabalarni tezkor savol-javoblarga jalb etadi. Masalan jarima nima, axloq tuzatish ishlarini qanday tushunasiz, o'lim jazosi jazo tizimidan qachon olib tashlandi, birinchi instansiya so'zi deganda nimani tushunasiz, qachondan applyatsiya va

kossatsiya tartibida ish ko'rilishi mumkin va boshqalar bu savollarga berilgan javoblar umumlashtirilib talabalarga izoxlab berish orqali ularni bilimi baholanadi. Barcha surovlar o'tkazilib talabalar baholangandan so'ng o'qituvchi tomonidan dars yakunlanadi. Talabalarni savollari bo'lmasa mavzuning eng asosiy joylarini ya'ni jinoyat uchun jazo muqarrar ekanligini, jinoyat uchun faqat bir marta jazo qo'llanishini, jazoni faqat sud organi tayinlashi mumkinligini jazo tayinlashda odillik prinsipiga amal qilinishi, jazo davlat nomidan berilishini yana bir bor tushuntirib o'tadi.

O'qituvchi darsni hayotiy misollar bilan boyitadi va talabalarni javoblarini turmushda sodir bo'layotgan voqealar bilan bog'lab tushuntirishlariga ahamiyat beradi. O'qituvchi darsni yakunlagandan so'ng keyingi darsda o'tiladigan mavzu javobgarlikdan ozod qilish mavzusini rejalari bilan yozdiradi va qanday javoblar yozishini tushuntiradi.

9-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Javobgarlikdan ozod qilish asoslari

REJA :

- 1. Javobgarlikdan ozod qilish tushunchasi va turlari**
- 2. Javobgarlikka tortish muddatining o'tib ketganligi munosabati bilan javobgarlikdan ozod etish.**
- 3. Qilmishning ijtimoiy xavfliligi yo'qolganligi munosabati bilan javobgarlikdan ozod etish.**
- 4. Aybdor o'z qilmishiga chin ko'ngildan pushaymon bo'lganligi bilan javobgarlikdan ozod etish.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O`zbekiston 1996 y.**
- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**
- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**
- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**
- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

O`qituvchi darsni boshlagandan so`ng xonani tayyorgarligi, talabalarni darsga tayyorligini nazorat qiladi. Davomatni aniqlab talabalarni fikrini to`plash maqsadida viloyatda yoki shahrimizda bo`lgan yangiliklar bilan o`quvchilarni tanishtiradi. O`tgan darsda javobgarlikdak ozod qilish asoslari mavzusi uyga vazifa etib berilganligi sababli bir nechta talabalar test savollari bilan bir nechtasi tezkor savollar bilan bir nechta talaba mavzuni rejalari asosida tuzilgan savollar asosida so`raladi.

Bu savollar :

1. Javobgarlikdan ozod qilish deganda nimani tushunasiz ?
2. Javobgarlikdan ozod qilish turlarini ayting ?
3. Javobgarlikka tortish muddati deganda nimani tushunasiz ?
4. Chin ko`ngildan pushaymon bo`lganligi deganda nimani tushunasiz, bunday xolatdan javobgarlikdan ozod qilish qanday amalga oshiriladi ?
5. Qanday kasalga chalinganda javobgarlikdan ozod qilinadi ?
6. Jinoyat kodeksining 64-67 moddalarini izoxlab bering ?

Talabalarga berilgan topshiriqlarga talabalarni javoblari jamlanib qo`shimcha savollar bilan javoblar mustahkamlanib bilimlari baholanadi, test va tezkor savollar bilan so`ralgan talabalarni ham reyting asosida baholanadi va baholar izoxlab beriladi.

O`quvchilarni bilimlarini aniqlagandan so`ng o`qituvchi darsni xulosalaydi. Bunda u javobgarlikdan ozod etishning turlari to`g`risida bular yoritilgan jinoyat kodeksining 64-68 moddalarigacha tushuncha beradi. O`quvchilarni savollari bor

yo'qligi so'ralib bo'lsa aniqlik kiritiladi. Yo'q bo'lsa mavzuga yakun yasalib, yangi mavzu sudlanganlik va uning huquqiy ahamiyati rejalari bilan talabalarni tanishtiradi. Talabalarga keyingi darsga yozib kelishlari lozim bo'lgan masalalar tushuntirilad hamda mustaqil o'rganishni rivojlantirish maqsadida of etish aktini o'rganib kelish to'g'risida uqtiriladi.

10-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Sudlanganlik va uning huquqiy ahamiyati

REJA :

- 1. Sudlanganlik tushunchasi**
- 2. Sudlanganlikning huquqiy ahamiyati**
- 3. Sudlanganlik xolatining tugallanishi**
- 4. Sudlanganlikni olib tashlash**
- 5. Sudlanganlik xolatini tugallanishi yoki sudlanganlikni olib tashlash muddatini hisoblash.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O`zbekiston 1996 y.**
- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**
- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**
- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**
- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**
- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y

15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

O`qituvchi talabalarning sudlanganlik, uning huquqiy ahamiyati mavzusidan bilim va ko`nikmalari darajasini aniqlash maqsadida quyidagi savollarni o`rtaga tashlaydi.

1. Sudlanganlik deganda nimani tushunasiz ?
2. Sudlanganlik jazo tayinlashda og`irlashtiruvchi xolatni va yengilashtiruvchi xolatni.
3. Sudlanganlik huquqiy oqibati nimalardan iborat ?
4. Sudlanganlik xolati qachondan tugallangan hisoblanadi ?
5. Sudlanganlik qachon olib tashlanadi ?
6. Sudlanganlikni olib tashlash muddati qanday hisoblanadi ?

O`qituvchi talabalarga yuqoridagi savollarni qisqa bayon eting deb murojaat etadi. Savollarga o`quvchilarni javoblarini eshitib javoblari aniq bo`lmasa yoki qisqa bo`lsa talabalar jamoasiga murojaat etib javoblarni to`ldirishga harakat etadi va javoblarga munosabatini har bir javobdan keyin bildirib boradi va javoblarni umumlashtirib ularni reyting asosida baholaydi. O`qituvchi talabalarni faolliklarini oshirish maqsadida auditoriyada tezkor savol va javoblarini tashkil etadi. Talabalarni mustaqil ko`nikmasini aniqlash maqsadida ulardan hayotiy misollar keltirishlarini shu misollar bilan seminar bog`lashni so`raydi. Agar bunda yoritilmagan tomonlar ochilsa o`qituvchi o`zi to`ldiradi. O`qituvchi darsdagi jarayonni baholab yangi mavzu « Amnissiya tushunchasi va uning rejalari» bilan talabalarni tanishtiradi hamda keyingi darsga

1. Amnissiya akti tushunchasi
2. Amnissiyani qo`llash asoslari
3. Amnissiya qo`llagandan so`ng jinoyat sodir etgandagi xolat kabi savollarga tayyorlanib kelishlarini uqtiradi.

Dars o'tuvchi talabalarga ushbu mavzuni yozish bilan birga davlatimiz tomonidan chiqarilgan eng so'ngi of etish akti bilan tanishishlarini va undagi kimlarga qo'llanilishi lozimligi ko'rsatilgan bandlarni ko'chirib kelish to'g'risida topshiriq beradi. Dars oxirida o'qituvchi butun dars davomida faol qatnashgan yaxshi javob bergan talabalarni rag'batlantiradi va dars tugagligini e'lon qiladi.

11-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Voyaga yetmaganlarning javobgarligi, uning xususiyati, ularga qo'llaniladigan jazo turlari.

REJA :

- 1. Voyaga yetmaganlarga tayinlanadigan jazo va uning tushunchasi.**
- 2. Voyaga yetmaganlarga nisbatan qo'llaniladigan jazo tizimi.**
- 3. Voyaga yetmaganlarga qo'llaniladigan jazo tizimini voyaga yetganlarga qo'llaniladigan jazo tizimidan farqi.**
- 4. Voyaga yetmaganlarni javobgarlikdan yok jazodan ozod qilish tushunchasi.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O'zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O'zbekiston 1996 y.**
- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo'lida O'zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. O'zbekiston 1999 y.**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O'zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O'zbekiston 2002 yil.**
- 6. I.A.Karimov O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**
- 7. I.A.Karimov O'zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so'zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o'z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog'liq. O'zbekiton 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O'zbekiston 2005 yil.**
- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

Darsni tashkil etishda o`qituvchi o`z vaqtida belgilangan auditoriya kelishi va darsni o`tish xonasini, o`quvchilarni darsga tayyorgarligini nazorat qilishi lozim. Davomatni aniqlagandan so`ng uyga qanday vazifalar berilganligini bu vazifalar qay dara jada bajarilganligini tekshirib ko`radi. O`quvchilarni talablarini eshitib, voyaga yetmaganlarga tayinlanadigan jazolarni, voyaga yetmaganlarga qo`llaniladigan jazolardan farqini voyaga yetmaganlarni javobgarlikdan va jazodan ozod etish tartibini, voyaga yetmaganlarga jazo tayinlashda odillik va insonparvarlik tamoyillariga amal qilishni qanday amalga oshirilayotganligi to`g`risidagi talabalarning fikrlarini savollar berish bilan aniqlaydi. Talabalar savollarga javob berishda hayotiy misollarga tayanishi lozimligini o`qituvchi kuzatib, ularga yordam berib turadi. Voyaga yetmaganlarning javobgarligi ularga tayinlanadigan jazolarning voyaga yetganlarga qo`llaniladigan jazo tizimidan farq qilishini ajratib berishlari uchun talabalar o`rtasiga savollar tashlab aniqlaydi. Shu bilan birga jazo tizimlarini voyaga yetmaganlarga javobgarligidan va jazodan ozod qilinishlari tushunchasini test savvollari, teskorlik bilan javob beruvchi savollar berish bilan aniqlanadi.

Talabalarni bilimlarini aniqlovchi savollar quyidagicha bo`lishi lozim :

1. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 86-moddasiga ko`ra voyaga yetmaganlarga qay tarzda jazolar qo`llaniladi ?
2. Nima uchun voyaga yetmaganlarga jazo tayinlashda jazoni yengillashtiruvchi xolat qo`llaniladi ?
3. Voyaga yetmaganlarga qanday jazolar qo`llaniladi?

4. Voyaga yetmaganlarga nisbatan qamoq va ozodlikdan mahrum etish jazolari necha muddatga belgilanadi ?
5. Voyaga yetmaganlarni javobgarlikda ozod etishdan ya'ni tikonli sim ortidan ularni saqlab qolishdan maqsad nima ?
6. Voyaga yetmaganlarga qo'llaniladigan majburlov choralarini qanday tushunasiz ?
7. Jazoni o'tayotgan voyaga yetmaganlarni muddatdan ilgari shartli ravishda ozod qilishga nimalar asos bo'ladi ?
8. Voyaga yetmaganlarga qanday asosiy jazolar qo'llaniladi ?
9. Voyaga yetmaganlarga nisbatan qo'shimcha jazolar qo'llaniladimi yoki yo'qmi ?

Bu savollarga javob berilganidan so'ng o'qituvchi talabalarni diqqatini voyaga yetmaganlarga nisbatan jazo qo'llashda sudlar tomonidan qilinadigan ishlar, ya'ni odillik va insonparvarlik prinsiplari asosida iloji boricha ularni qamoqqa tashqari jazo qo'llashni amalga oshirilishi to'g'risida qilinadigan ishlariga qaratadi va talabalarni fikrlarini eshitadi.

Ana shundan so'ng o'qituvchi savollarga berilgan javoblarni umumlashtirib, talabalarni bnu mavzu yuzasidan qanchalik bilimga ega ekanligini aniqlab ularni baholaydi. Mavzu talabalar o'rtasida keng muhohama etilganidan so'ng o'qituvchi yana bir bor mavzuni eng kerakli joylariga to'xtab o'tadi. Masalan, sud voyaga yetmaganlarga jazo qo'llashda ularning aqliy va jismoniy rivojlanish darajalarini aniqlab, agar u rivojlanishdan orqaga qolib, qilgan ishiga to'liq tushunmasa ular jazo belgilashda majburlov chorasi qo'llash maqsadga muvofiqligini sud ko'rib chiqishini talabalarga tushuntiriladi.

Davlat jinoya qonunida voyaga yetmagan shaxsni tilanchilikka, spirtli ichimlik ichishga, giyohvandlik va psixotrop moddalarni iste'mol qilishga jalb etgan insonlarga nisbatan jinoiy javobgarlik belgilaganligini, agar jinoyatga jalb etish harakatlari o'quv yurtlarida o'quvchilarga studentlarga o'quv tarbiya sport va jamoat tadbirlari o'tkaziladigan joylarda sodir qilinsa, jinoyatni og'irlashtiruvchi holt sifatida

kvalifikatsiya qilinib, JK ning 127 moddasining 3 qismi «V» bandi bilan javobgarlik belgilanganligini talabalarga o`qituvchi tomonidan yana bir bor tushuntiriladi. Dars yuzasidan talabalarning fikrlarini eshitib, ulardan tushunmagan savollari bor yo`qligi so`raladi. Agar savollari bor bo`lsa, o`qituvchi to`liq javob berishga harakat qiladi. Savolar bo`lmasa keyingi darsning mavzusi jinoyat huquqining maxsus qismidan «Shaxsga qarshi jinoyat»lar ekanligini aytib, mavzuni rejalari bilan talabalarni tanishtiradi. O`qituvchi tomonidan talabalarga keyingi mavzuni yozib, shu mavzu yuzasidan har bir talaba ikkitadan Kazus tayyorlab kelishlari lozimligini topshiradi.

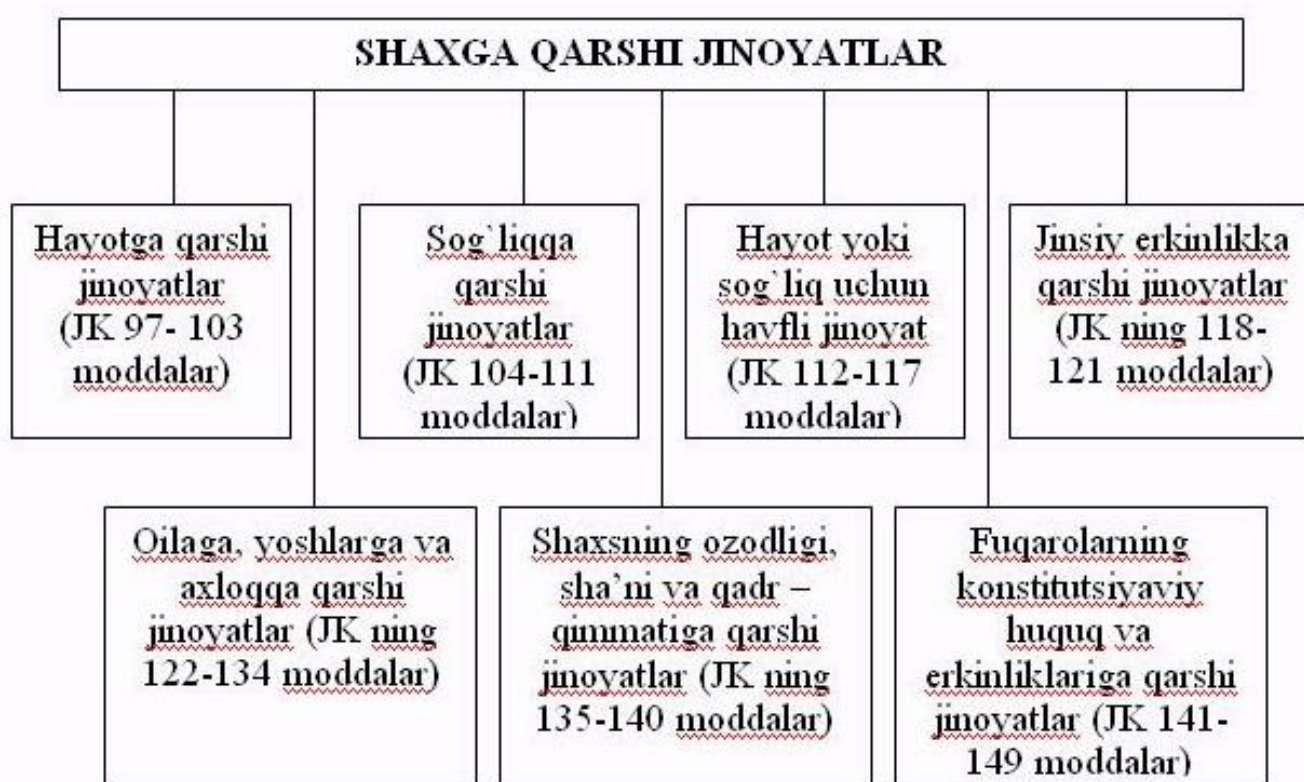
12-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Maxsus qism

Mavzu : Shaxsga qarshi jinoyatlar.

REJA :

1. Shaxsning hayotiga qarshi qaratilgan jinoyatlar.
2. Odam o'ldirishning turlari.
3. Hayot yoki sog'lik uchun havfli jinoyatlar.
4. Tanosil yoki OITS kasalliklarini tarqatish.
5. Oilaga yoshlarga ahloqqa qarshi jinoyatlar.

Adabiyotlar

1. I.A.Karimov O'zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O'zbekiston 1996 y.
2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo'lida O'zbekiston 1998 yil
3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. O'zbekiston 1999
4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O'zbekiston 2000 yil.
5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O'zbekiston 2002 yil.

6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.
7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.
8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.
9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiston 2004 yil.
10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.
11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.
12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.
13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y
15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.
16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.
17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.
18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi darsni boshlashda darsning tashkiliy vaqtiga alohida ahamiyat berib, xonalarning tayyorgarligi, talabalarning darsga qatnashishini aniqlaydi va uyg avazifa etib berilgan mavzu yuzasidan talabalarni bilimini aniqlashda jamiyat hayotida eng havfli harakat hisoblangan odam o`ldirish jinoyati, onaning o`z chaqalog`ini qasddan o`ldirishi ehtiyotsizlikdan odam o`ldirish kabi jinoyatlar to`g`risida talabalarning tushunchalarini aniqlash maqsadida quyidagi savolarni o`rtaga tashlasa maqsadga muvofiq bo`ladi.

Bular :

1. Hayotga qarshi jinoyatlarni nechta turkumga bo`lish mumkin ?
2. hayotga qarshi jinoyatlarga qaysi jinoyatlar kiradi ?

3. Odam o'ldirish jinoyatining obykti, obyektiv tomoni, subykti va subyektiv tomonini tushuntiring ?
4. Odam o'ldirishning qanday turlari bor ?
5. Qasddan odam o'ldirishda og'irlashtiruvchi va yengillashtiruvchi holatlar deganda nimani tushunasiz ?
6. hayot yoki sog'liq uchun havfli jinoyatlarning turlarini ayting ?
7. Bu jinoyatlarning obyektiv va subyektiv tomonlari nimada ifodalanadi ?
8. Qanday kasalliklarini tanosil kasalliklari deyiladi ?
9. Qanday jinoyatlar oilaga, yoshlarga va ahloqqa qarshi jinoyatlar deb tan olinadi ?
10. Bu jinoyatlarni obykti, subykti, obyektiv tomoni va subyektiv tomonlarini tushuntiring ?

Bu savollardan tashqari qo'shimcha ravishda quyidagi tezkor savollar bilan ham talabalarni baholash mumkin. Bular :

1. Qanday prinsiplarga asosan odam o'ldirish jinoyatlari turlarga ajratilgan ?
2. O'ta shafqatsizlik bilan odam o'ldirish jinoyatining belgilarini ayting ?
3. O'ta shafqatsizlik bilan odam o'ldirishda subyekt necha yoshdan jinoiy javobgarlikka tortiladi ?
4. Nomusga tegish deganda nimani tushunasiz ?
5. Ko'pxotinlik jinoyati deganda nimani tushunasiz ?
6. Qabrni tahqirlash deganda nimani tushunasiz va uning sodir etganlik uchun qanday javobgarlik mavjud ?

Bu savollarga talabalarining javoblari eshitiladi va talabalarni ham qo'shimcha savol berishga jalb etiladi. Barcha javoblar va talabalarining faolligi inobatga olingan holda so'rovda qatnashganlar baholanadi.

O'qituvchi darsni xulosalab, talabalarining fikrlarida kamchiliklar yuzaga kelsa ularni to'ldiradi.

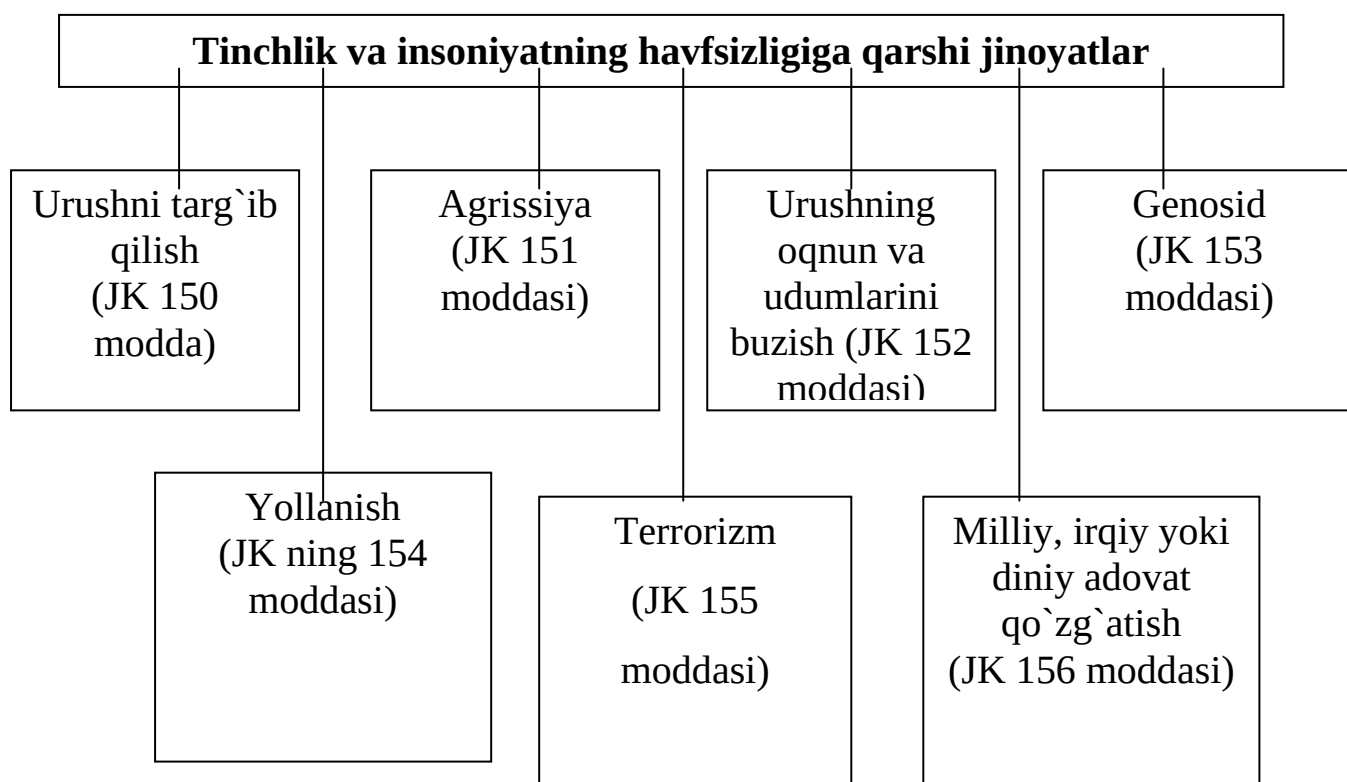
Darsni yakunida keyingi dars mavzu "Tinchlik va havfsizlikka qarshi jinoyatlar" rejasi bilan tushuntirilib, uyga vazifa qilib beriladi.

13-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Tinchlik va insoniyat havfsizligiga qarshi jinoyatlar.

REJA :

- 1. Urushni targ'ib qilish va agretsiya jinoyati tushunchasi.**
- 2. Genosid, yollanish jinoyati tushunchasi va ularning obyektiv hamda subyektiv tomonlari.**
- 3. Terrorizm jinoyatlari, uniny tarkibiy alomatlari tushunchasi.**
- 4. Milliy, irqiy yoki diniy adovat qo'zg'atish jinoyati.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O'zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura. O'zbekiston 1996 y.**
- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo'lida O'zbekiston 1998 yil**
- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o'z qo'limiz bilan quramiz. O'zbekiston 1999**
- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O'zbekiston 2000 yil.**
- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O'zbekiston 2002 yil.**

- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**
- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiston 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**
- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**
- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi amaliy darsni tashkillashtirishda talabalarga ta'limiy va tarbiyaviy tomonlariga ahamiyat berib tinchlik va insoniyat havfsizligini saqlashga barcha yoshlar ham faol qatnashishlari lozimligini o`qitishga harakat qiladi. Dars boshlanishidan darsga kerakli bo`lgan o`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyas, Jinoyat kodeksi va boshqa jihozlar tayyorlanadi. O`qituvchi tomonidan davomat aniqlanib, amaliy darsda talabalarning fikr va mulohazalarini qanchalik teran ekanligini nazariy bilimlarini amaliyot bilan bog`lay olishlarini aniqlash maqsadida hamda vatanning insonlarning havfsizligini saqlashdek ulug` ishlarni bajarishga talabalarni muhabbatini uyg`otishni tarbiyalash maqsadida quyidagi savollar bilan auditoriya murojaat qiladi :

1. Vatan deganda nimani tushunasiz ?

2. Urushni targ`ib qilish jinoyati uchun O`zbekiston jinoyati JK sida qanday jazolar belgilangan ?
3. Urushni targ`ib qilish deganda nimani tushunasiz ?
4. Ayblanuvchining harakatlarini JK ning 150 moddasi bilan kfalikatsiya qilishning o`ziga xos xususiyatlari nimada ?
5. Agretsiya jinoyatini tushuntiring ?
6. Agretsiyaning urushni targ`ib qilishdan farqi ?
7. Genosid nima, uning obyektiv tomoni aniqlang/
8. Yolanish tushunchasi, uning xususiyatlari va bu jinoyatlarning subyektini aniqlang ?
9. Terorizm tushunchasi va uning turlari va bosqinchilikdan farqini aniqlang?
- 10.O`zbekiston Respublikasi JK ning 156 moddasida nazarda tutilgan jinoyatning vijdon erkinligi yoki fuqarolar teng huquqliligini buzish jinoyatidan farqi nimada ?

Bu savollarga talabalarning javoblari tinglanadi. Ularga bunday jinoyatlarga nisbatan nafratli bo`lishlari o`qituvchi tomonidan tushuntiriladi. O`qituvchi tomonidan tinchlik va havfsizlikka qarshi jinoyatlarning turlariga alohida to`xtalib, ularning obyektiv va subyektiv tomonlariga alohida ahamiyat beriladi. Ayniqsa hozirda global muammoga aylangan terorizm jinoyatini sodir etishdan kelib chiqadigan oqibatlar to`g`risida talabalarga chuqur tushuntirish maqsadga muvofiqdir.

Dars davomidagi fikr va mulohazalar talabalar tomonidan berilgan savollar o`zlarini savollarga bergan javoblarini o`qituvchi umumlashtirib, talabalarni rahbatlantirish uchun ularni ballarini e`lon qiladi.

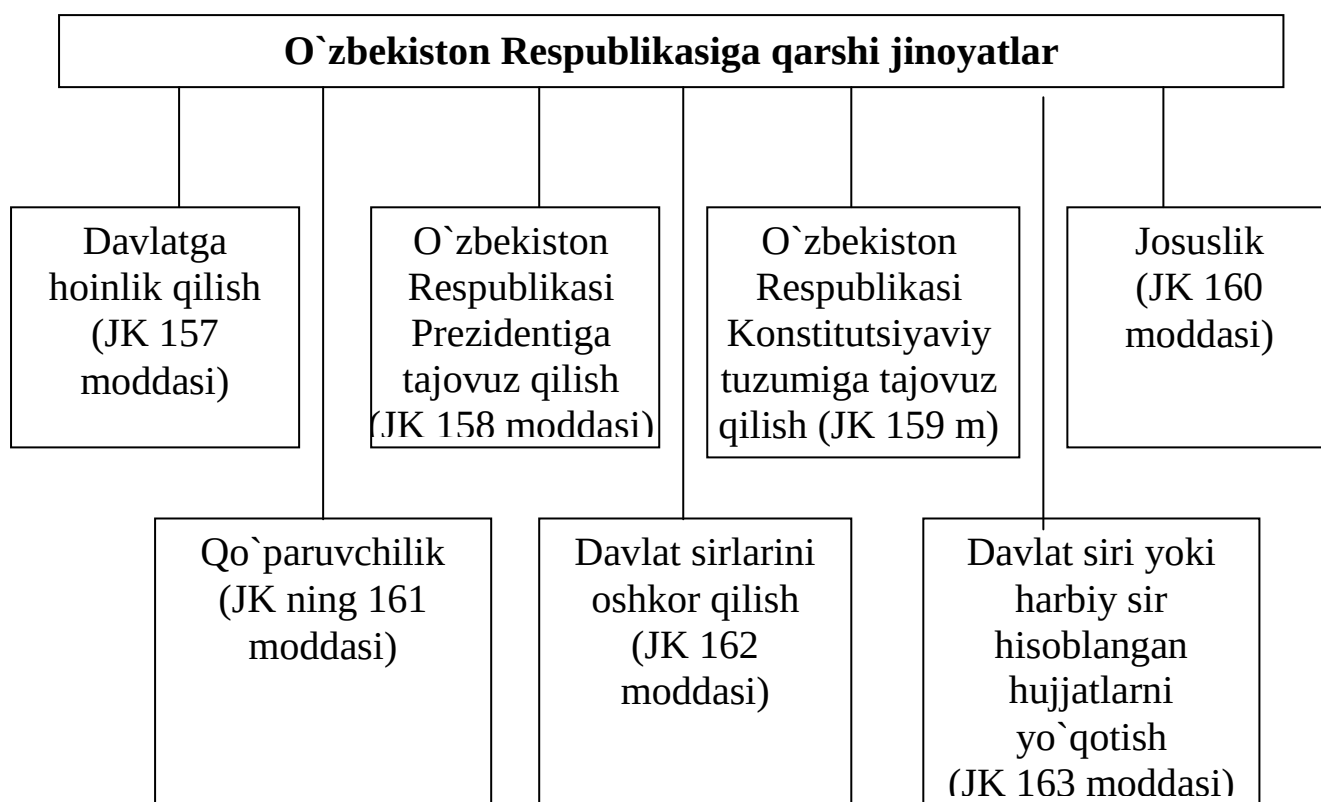
Talabalarning o`qituvchiga savollari bo`lmasa keyingi dars «O`zbekiston Respublikasiga qarshi jinoyatlar» mavzusini rejalari bilan tushuntirib, uyga vazifa beradi.

14-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : O`zbekiston Respublikasiga qarshi jinoyatlar.

REJA :

- 1. O`zbekiston Respublikasiga qarshi jinoyatlarning turlari**
- 2. Davlatga hoinlik qilish jinoyati.**
- 3. O`zbekiston Respublikasi Prezidentiga tajovvuz qilish jinoyati.**
- 4. Josuslik jinoyati**
- 5. Qo`paruvchilik jinoyati tushunchasi.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999**

4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.
5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.
6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`lag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.
7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.
8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.
9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.
10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.
11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.
12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.
13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y
15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.
16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.
17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.
18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil
19. Dyakov S.V. Ignatov A.A, Korpushin M.P. Otvetsevennos za gosudarstvennoye prestubliniya. M. Yuridik litr. 1988 y.

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi darsni o`z vaqtida boshlab, darsni qiziqarli o`tishi uchun talabalarni darsga jalb qilish maqsadida darsning jihozlarni tayyorlaydi.

Darsni boshlashda o`quvchilarning fikrini charxlash maqsadida dunyo voqealaridan o`quvchilar bilan suxbatlashadi.

Darsda o`z maqsadiga erishish uchun talabalarga vatanning ulug`ligi, kindik qoni to`kilgan joy vatan ekanligi vatanga hoyinlik qilish bu vatanni sotish ekanligi, u kechirib

bo'lmaydigan og'ir qilmish ekanligini davlat boshlig'i fuqarolarni huquq va erkinliklarini kafili hisoblangan O'zbekiston Respublikasi Prezidentiga tajovuz qilish vatanga tajovuz qilish bilan barobar ekanligi, josuslik ham vatanga hoinlik ekanligini tushuntirish. Bunday jinoyatlarga talabalarni nafratini uyg'otish maqsadida dars yuzasidan quyidagi savollarni beradi :

1. Davlatga hiyonat qilish nimalarda ifodalanadi ?
2. Davlatga hiyonat qilishning bir turi sifatida josuslik tushunchasi uni kvalifikatsiya qilish shartlari.
3. JK da davlatga hiyonat qilishning qanday turlari nazarda tutilgan ?
4. JK ning 158 moddasi Prezidentga tajovuz qilishda nazarda tutilga jinoyat obyektining o'ziga xos xususiyatlar nimada.
5. Josuslik tushunchasi va uning zaruriy belgilari ?
6. Josuslikning davlatga hiyonat qilishdan farqi ?
7. Qo'paruvchilik tushunchasi va uning shakllari.
8. Davlat sirini oshkor qilishning tushunchasi va davlatga hiyonat qilishdan farqi.

O'qituvchi bu savollarga talabalarning javoblari umumlashtiradi hamda Prezidentimiz tomonidan Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir degan so'ziga amal qilgan holda vatanga qarshi qilingan jinoyatlar unga qarshi kurash choralarini talabalarga tushuntiradi.

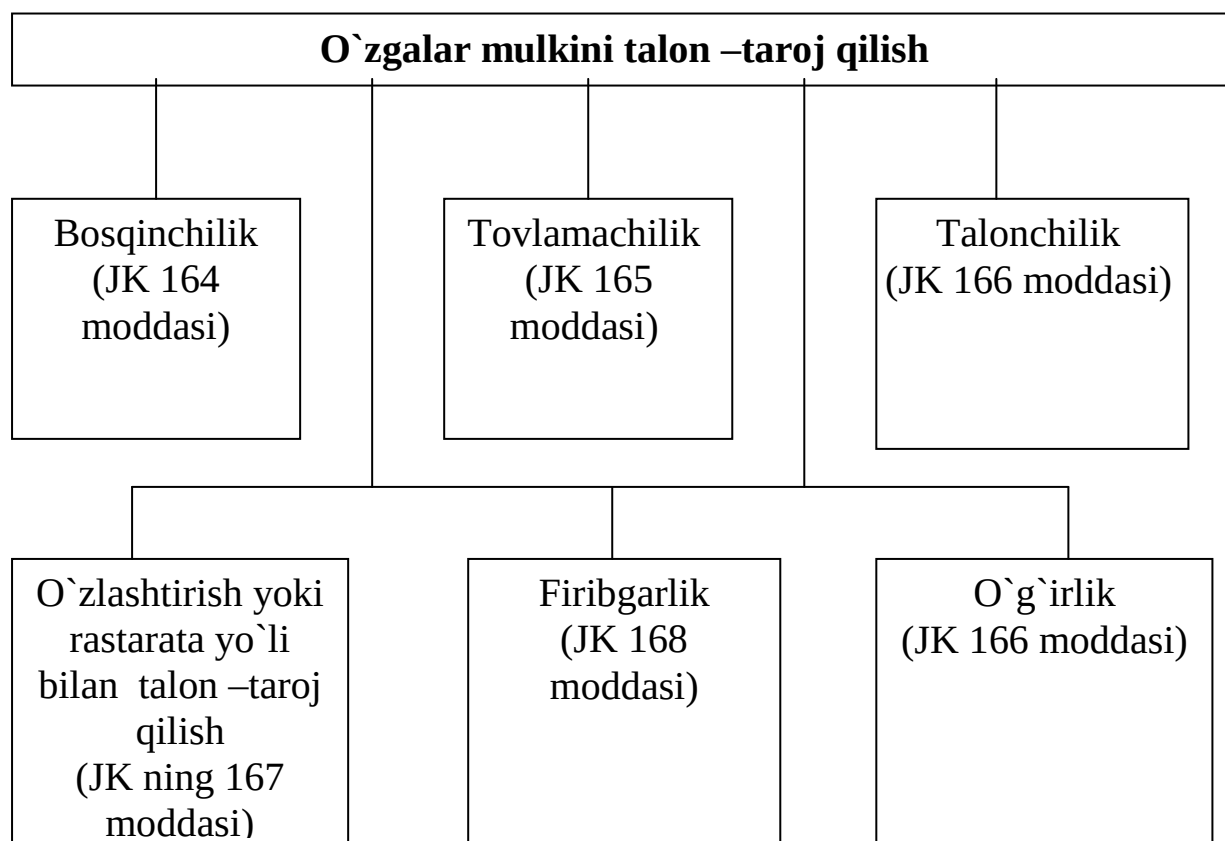
Dars davomidagi javoblar va fikrlarni umumlashtirib, talabalarni rahbatlantirib talabalarni baholaydi va darsni yakunlashda talabalardan dars yuzasida savollari bor yo'qligini so'raladi. Savollar bo'lmasa keyingi yangi darsning mavzusi «O'zgalar mulkini talab –taroj qilish jinoyati» mavzusini rejalari bilan tushuntirib, uyga vazifa beradi. Keyingi darsga o'zgalar mulkini talon –taroj qilish jinoyatidan har bir talaba ikkitadan kazuslar tuzib kelish lozimligi topshiriladi.

15-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : O`zgalar mulkini talon –taroj qilish

REJA :

- 1. O`zgalar mulkini talon –taroj qilish turlari.**
- 2. Bosqinchilik jinoyati.**
- 3. Tovlamachilik jinoyati.**
- 4. Talonchilik jinoyati, uni bosqinchilikdan farqi.**
- 5. Firibgarlik jinoyati uni tovlamchilik jinoyatidan farqi.**
- 6. O`g`irlik, uning yuqoridagi jinoyatlardan farqi.**

Adabiyotlar

1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.

O`zbekiston 1996 y.

2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil

3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999

4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.
5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.
6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.
7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.
8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.
9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.
10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.
11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.
12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.
13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.
14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y
15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.
16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.
17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.
18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi darsni olib borishda o`quvchilarga nisbatan darsni ta'lim va tarbiyaviy tomonlarini ilgari surishga harakat qiladi. Masalan o`zgalar mulkini talon –taroj qilish jinoyatlari hozirda keng tarqalgan jinoyatlar bo`lib, bunda mulk egasining mulkiga tajovuz qilishgina nazarga olinmay, balki jabrlanuvchining sog`ligiga hayotiga ham ziyon yetkaziladi. Ayniqsa bosqinchilik jinoyati o`ta havfli jinoyat bo`lib, bunda havf jabrlanuvchiga yoki uning irodasiga g`ayriqonuniy ta'sir ko`rsatishda ifodalanadi. Shuning uchun bu jinoyatning subyekti 14 yoshga yetgan jismoniy shaxs hisoblanadi. O`g`irlik jinoyati talon –tarojning eng ko`p tarqalgan shakli bo`lib hisoblanadik. Bunga

sabab avvalo tergov amaliyotida o'g'irlikning ochilish foizlarining uncha katta emasligi bo'lsa kerak Chunki o'g'irlik yashirin ravishda sodir etiladi. Bu esa jinoyatni ijtimoiy havflilik darajasini ancha oshiradi. Uning ochilishini qiyinlashtiradi. Bu jinoyatlarni havflilik darajalarini talabalarga hayot bilan bog'lab tushuntirib, ularni fikrlash doiralarini aniqlash maqsadida quyidagi savollar bilan murojaat etiladi :

1. Talon taroj tushunchasi undagi javobgarlikni og'irlashtiruvchi holatlar?
2. Bosqinchilik tushunchasi, uning zaruriy belgilari.
3. Tovlamachilikning tarkibiga tavsif bering ?
4. Tovlamachilikda zo'rlikning qanday shakllari ishlatiladi ?
5. Tovlamachilikning talonchilikdan farqi bormi/
6. Talonchilikning bosqinchilikdan farqi ?
7. Firibgarlik nima ?
8. O'g'irlik qanday jinoyat ?
9. O'g'irlikning turlari ?

O'qituvchi tomonidan talabalarining darsga faol qatnashishlarini, savolarga bergan javoblarini umumlashtirilib, talabalar baholanadi.

O'qituvchi talabalar tushunmagan savollarga javob berib, keyingi dars «Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan qonunga hilof ravishda muolima qilishdan iborat jinoyatlar» mavzusini rejalari bilan yozdirib, keyingi darsda hayotiy misollar bilan bu mavzu bo'yicha to'liq tushunchaga ega bo'lib kelishlarini tayinlaydi.

16-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan qonunga hilof ravishda muolima qilishdan iborat jinoyatlar

REJA :

- 1. Giyohvandlik va psixatron vositalarni qonunga hilof ravishda egallash.**
- 2. Giyohvandlik va psixotrop moddalarni istemol qilishga jalb etish jinoyatlari.**
- 3. Giyohvandlik va psixatrob moddalarni ishlab chiqish oqibvatlari.**

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.

4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiton 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.

- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**

- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**

- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**

- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi talabalarga bu jinoyatni qanchalik og`irligini insonni hayotini barbod qilishga qaratilganligini tushuntirib, quyidagilarni bayon etish bilan darsni boshlaydi.

Jinoyat kodeksining ushbu bobiga kiritilgan jinoyatlar giyohvandlik vositalari, psixotrop moddalari prekursorlar bilan muomila qilish sohasidagi ijtimoiy munosabatlarni muhofaza qilishga qaratilgandir. Bu normalar giyohvandlik vositalari yoki psaxatrop moddalari bilan qonunga hilof ravishda muomila qilishning oldini olish, fuqarolarning sog`lig`iuni muhofaza qilish va davlat havfsizligini ta`minlash maqsadini ko`zlaydi. Shuni qayd etish lozimki, 1999 yil 19 avgustda o`zbekiston Respublikasining «Giyohvandlkik vositalari va psixotrop moddalar to`g`risida » gi qonuni qabul qilinib, u muhofaza qilinadigan ijtimoiy munosabatlarni tartibga soladi. Agar bu munosabatlarning buzilishlari jinoyat – huquqiy buzilish deb topilsa, aybdor shaxs JK ning tegishli moddalariga muvofiq jinoiy javobgarlika tortiladi. Giyohvandlik vositalari psixatrop moddalar JK ning 19 moddasiga kiritilgan jinoyatlarning predmeti bo`lib, ular nhaqidagi tushuncha ushbu qonunning 3 moddasida berilgan.

Giyohvandlik vositalari – giyohvandlik vositalari ro`yxatiga kiritilgan O`zbekiston Respublikasi nazoratga olinadigan, kelib chiqishi, sintetik yoki tabiiy bo`lgan moddalar tarkibida giyohvandlik moddasi bo`lgan preparadlar va o`simliklardir.

Psixatrop moddalar – psixatrop moddalar ro`yxatiga kiritilgan va O`zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan, kelib chiqishi sentetik yoki tabiiy moddalardir.

Prekursorlar – Prokursorlar ro`yxatga kiritilganda O`zbekiston Respublikasida nazoratga olinadigan givohvandlik vositalari va psixatrop vositalar tayyorlash uchun foydalanadigan moddalar hisoblanadi.

O`qituvchi bu jinoyatlar yuzasida talabalarning fikrlarini ularni tushunish qobiliyatlarini aniqlash maqsadida quyidagi savollarni o`ztaga tashlab dars qatnashchilarining javoblarini tinglaydi.

1. Ta'qiqlangan o'simliklar nima? Ularni qonunga hilof ravishda ekish deganda nimani tushunasiz?
2. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarni qonunga hilof ravishda egallash qanday yo'llar bilan amalga oshiriladi?
3. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarni qonunda hilof ravishda egallash deganda nimani tushuniladi?
4. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarni qonunga hilof ravishda o'tkazish deganda nimani tushunasiz?
5. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarni iste'mol qilishga jalb etish deganda nimani tushunasiz? bu moddalarni iste'mol qilishga moyillik nimalarga namoyon bo'ladi? Buni amalga oshirishning qanday turlari bor?
6. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalari o'tkazish maqsadini ko'zlamay qonunga hilof ravishda tayyorlash egallash va boshqa harakatlar nimalardan iborat?

Bu savollarga javoblarni eshitishda o`qituvchi tomonidan bunday jinoyatga nisbatan talabalarning nafratini uyg`otish bilan birga ularning giyohvand bo`lib qolganida qanday oqibat kelib chiqishini tushuntirib, bu oqibatlardan eng yomoni istemol qiluvchining naslini buzilishi ya'ni dunyoga mayb –majruh farzandlarning kelishiga sabab bo`lishini misollar bilan tushuntirib, talabalar miyasiga singdirilishi lozim.

O`qituvchi tomonidan bu dars tashkil qilinayotganida darsga asab va ruhiy kasalliklar shifokorini taklif etishni tashkil etsa maqsadga muvofiq bo`lar edi. Bu dars iloji boricha davra suxbati tarzida o'tkazilsa, talabalarga katta ta'siri bo`lar edi.

O`qituvchi tomonidan har qanday usulda o'tkazilgan darsni yakunlab, keyingi dars mavzusini e'lon qiladi va uyga qanday vazifalarni bajarib kelish lozimligi tushuntiriladi.

17-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Jamoat tartibiga qarshi jinoyatlar

REJA :

- 1. Jamoat tartibiga qarshi jinoyatlarning turlari**
- 2. Bezorilik jinoyati.**
- 3. Qimorxonalar tashkil etish va ularni saqlash jinoyati.**

Jamoat tartibiga qarshi jinoyatlar

Bezorilik (JK 277 moddasi)

Qimorxonalar tashkil etish va ularni saqlash (JK 278 moddasi)

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.**

- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`sag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**

- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**

9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o'z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog'liq. O'zbekiston 2004 yil.

10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O'zbekiston 2005 yil.

11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.

12. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O'zbekiston 2007 yil.

13. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.

14. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y

15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.

16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.

17. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.

18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil

Mashg'ulotning qisqa bayoni :

O'qituvchi tomonidan darsni tashkil etishga talabalarga qiziqarli bo'lishi ularga ta'sir etish darajasini o'stirish maqsadida hozirgi vaqtdachi tinchlikni va inson havfsizligini saqlash borasida yig'ilgan ko'rgazmali qurollarni turli mavzularda berilgan gazeta va jurnallarda berilgan maqolalarni o'qib yoki tushuntirib berish maqsadga muvofiq bo'ladi.

O'qituvchi tomonidan jamoat tartibini buzishdan kelib chiqadigan oqibatlarni talabaga singdirish uchun jamoat tartibi o'zi nimaligi to'g'risida ularning tushunchasini shakllantirilsa yaxshi bo'lardi.

Jamoat tartibi deganda jamiyatda odamlar o'rtasidagi huquq va axloq meyorlariga asoslangan munosabatlar yig'indisi bo'lib, u orqali fuqarolarning havfsizligi va tinchligi, o'zgalar mol – mulkining saqlanishi, davlat, jamoat va boshqa korxonalar muassasalar hamda tashkilotlar normal faoliyatining ta'minlanishi tushuniladi.

Bu jinoyatlarda talabalarda tushuncha hosil qilishlari va jamiyatdagi ahloq –odob qoiudalariga amal qilishlari lozimligini o'quvchilarga o'qtirish uchun quyidagi savollar bilan murojaat qilinadi ?

1. Bezorilik nima ?
2. Jamoat tartibi deganda nima tushuniladi
3. Jinoiy javobgarlikka tortiluvchi bezorilikning mayda bezorilikdan farqi ?
4. Bezorilik uchun javogbarlikni og`irlashtiruvchi holatlarni ko`rsating
5. Sovuq va o`qotar qurollarga nimalar kiradi ?
6. Qimorxonaga ta`rif bering.
7. Qimorxonalar tashkil etish deganda nimani tushuniladi ?
8. Qimorxona saqlash deganda nima tushuniladi va bunga qanday jazolar belgilanadi ?

Savollarga javob berilganidan so`ng o`qituvchi tomonidan bu jinoyatlarga talabalarni munosabatlarini bilish uchun quyidagi qo`shimcha savollar beriladi ?

1. Jamoat joylarida tinchlikni saqlash uchun harakat qilganmisiz ?
2. Tartibbuzarlarga qarshi, ularni tinchitish uchun chiqqanmisiz ?
3. Tartib buzilishini oldini olish uchun nima ishlar qildingiz ?
4. O`z yashab turgan joylaringizda qimorxonalar bormi ? Bor bo`lsa unga munosabatingiz qanday ?
5. Jamiyatga foydali mehnat qilmasdan o`z bilimini oshirish uchun harakat qilmasdan qimorvozlik bilan shug`ullanuvchilarga fikringiz qanday ?
6. Qimorxonalarga kirishning oqibati nima bilan tugashini bilasizmi ?

O`qituvchi yuqoridagi savollarni javoblarini eshitib, yoshlarni komil inson bo`lib yetishishlari va jamiyatning kelajagini yaratishda faol ishtirok etishlarida bu jinoyatchilikka qarshi kurashning juda zarurligi to`g`risida hayotiy misollar bilan talabalarga tushuncha berilishi lozim.

Savol javoblar tugaganidan so`ng talabalarning boshqa savollari bo`lmasa, ularning reyting ballarini e`lon qilib keyingi darsdagi uy vazifa tushuntiriladi.

18-mashg'ulot : «80-daqiqa»

Mavzu : Harbiy xizmatni o`lash tartibiga qarshi jinoyatlar

REJA :

- 1. Harbiy xizmatni o`lash tartibiga qarshi jinoyatlarning turlari.**
- 2. Bo`ysunmaslik jinoyati.**
- 3. Harbiy xizmatni o`lash tartibiga qarshi jinoyatlar.**
- 4. Harbiy mulkni saqlash yoki undan foydalanish tartibiga qarshi jinoyatlar.**
- 5. Harbiy mansabdorlik jinoyatlari**

Harbiy xizmatni o`lash tartibiga qarshi jinoyatlar
--

Bo`ysunish va harbiy shanga rioya etish tartibiga qarshi jinoyatlar

Harbiy xizmatni o`lash tartibiga qarshi jinoyatlar
--

Harbiy mulkni saqlash yoki undan foydalanish tartibiga qarshi jinoyatlar
--

Harbiy mansabdorlik jinoyatlari

Adabiyotlar

- 1. I.A.Karimov O`zbekiston : Milliy istiqlol iqtisod, siyosat, mafkura.**

O`zbekiston 1996 y.

- 2. I.A.Karimov Havfsizlik va barqaror taraqqiyot yo`lida O`zbekiston 1998 yil**

- 3. I.A.Karimov Biz kelajagimizni o`z qo`limiz bilan quramiz. O`zbekiston 1999 y.**

- 4. I.A.Karimov Ozod va obod vatan, erkin va farobon hayot provard maqsadimiz. O`zbekiston 2000 yil.**

- 5. I.A.Karimov Xavfsizlik uchun kurashmoq kerak. O`zbekiston 2002 yil.**

- 6. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asr bo`lag`asida, Xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. 1997 yil.**

- 7. I.A.Karimov O`zbekiston XXI asrga intilmoqda.**
- 8. I.A.Karimov Adolat qonun ustuvorligida. Xalq so`zi. 2001 yil 30 avgust.**
- 9. I.A.Karimov Vatanning tinchligi va havfsizligi uchun o`z kuch – qudratimizga, xalqimizning hamjihatligi va bukulmas irodasiga bog`liq. O`zbekiston 2004 yil.**
- 10. I.A.Karimov Bizning bosh maqsadimiz – jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni moderinatsiya va isloh etishdir. O`zbekiston 2005 yil.**
- 11. I.A.Karimov Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. 1995 yil 10-11 b.**
- 12. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. O`zbekiston 2007 yil.**
- 13. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi.**
- 14. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat protsessual kodeksi. 2004 y**
- 15. Jinoyat huquqi. Adolat 1998 yil. Umumiy qism.**
- 16. Jinoyat huquqi. Umumiy qism. Toshkent. 2006 y.**
- 17. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharxlar.**
- 18. Jinoyat huquqi. Maxsus qism. 2003 yil**

Mashg`ulotning qisqa bayoni :

O`qituvchi darsni tashkil etishda darsni qiziqarli bo`lishi uchun dars jihozlarini tayyorlashi va talabalar bilan kundalik yangiliklar to`g`risida suxbatlashishi lozim. Bu seminar darsidan talabalarni bilimlarini nechog`li teran ekanligini aniqlash maqsadida quyidagi savollar o`rta tashalanadi :

1. Buyruq deganda nima tushuniladi ?
2. Bo`ysunmaslik deganda nima tushuniladi ?
3. Buyruqni bajarmaslik bilan bo`ysunmaslikning farqi nimada ?
4. Boshliqqa qarshilik ko`rsatishning oqibati nimada ko`rinadi ?
5. Boshliqni o`ldirish bilan qo`rqitish yoki kuch ishlatish deganda nimani tushunasiz ?
6. Qanday hollarda bu jinoyat hisoblanadi ?
7. Maradiyorlik nima ?
8. Maradiyorlikning obyektiv va subyektiv tomonlari tushunchasi ?

O`qituvchi tomonidan yuqoridagi savollarga javoblar eshitilib, talabalarga harbiy xizmatdan bo`yin tovlash, vatanni himoya etishdan bo`yin tovlash deb tushunilishini bunday holatda jinoiy javobgarlik kelib chiqishini o`qituvchi tomonidan misollar bilan tushuntirib beriladi. Chunki Konstitutsiyada ham fuqarolarning asosiy burchi Vatanni himoya etish deb belgilanganligini talabalarga o`qtiriladi. Talabalarni fikr – mulohazalari eshitilib, ularning faolliklari inobatga olinib, reyting ballari e`lon qilinadi va talabalardan savollari bor –yo`qligi so`raladi. Agar savollari bo`lsa, o`qituvchi tomonidan tushuntirish beriladi. Savolari bo`lmasa talabalarga darsning yakunlanganligi e`lon qilinib, bir hafta ichida joriy baholari kamlar va qoniqarli joriy baholar olmaganlar qaytib topshirishlari mumkinligi tushuntiriladi va darsni tugaganligi e`lon qilinadi.